

|                                             |
|---------------------------------------------|
| Rolnummers 2300 en 2405                     |
| Arrest nr. 182/2002<br>van 11 december 2002 |

## A R R E S T

---

*In zake* : de prejudiciële vragen over artikel 30 van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord, gesteld door de Rechtbank van Koophandel te Nijvel en de Rechtbank van Koophandel te Bergen.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en A. Arts, en de rechters L. François, R. Henneuse, L. Lavrysen, J.-P. Snappe en E. Derycke, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

\*

\* \*

### *I. Onderwerp van de prejudiciële vragen*

a. Bij vonnis van 27 november 2001 in zake de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid tegen de n.v. Art System en G. Leplat, in zijn hoedanigheid van commissaris inzake opschorting, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 11 december 2001, heeft de Rechtbank van Koophandel te Nijvel de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 30 van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het bijzondere bepalingen bevat ten aanzien van een schuldeiser (de belastingadministratie) wiens hoedanigheid en opdracht van dezelfde aard zijn als die van de R.S.Z. en die redenen van voorrang geniet die enkel voor de schuldvorderingen inzake de bedrijfsvoorheffing dezelfde zijn en voor de schuldvorderingen van de administraties zoals de B.T.W. of de Directe Belastingen van een lagere rang zijn, terwijl die bijzondere bepalingen voor dat Ministerie het voordeel inhouden dat termijnen worden vastgelegd, dat voorwaarden worden opgelegd en dat in de noodzaak van zijn instemming wordt voorzien, zonder dat de R.S.Z. daarentegen diezelfde voorwaarden kan genieten ? »

Die zaak is ingeschreven onder nummer 2300 van de rol van het Hof.

b. Bij vonnis van 18 maart 2002 in zake de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid tegen de n.v. Durobor en anderen, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 2 april 2002, heeft de Rechtbank van Koophandel te Bergen de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 30 van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het bijzondere bepalingen bevat ten aanzien van een schuldeiser (de belastingadministratie) wiens hoedanigheid en opdracht van dezelfde aard zijn als die van de R.S.Z. en die redenen van voorrang geniet die enkel voor de schuldvorderingen inzake de bedrijfsvoorheffing dezelfde zijn en voor de schuldvorderingen van de administraties zoals de B.T.W. of de Directe Belastingen van een lagere rang zijn, terwijl die bijzondere bepalingen voor dat Ministerie het voordeel inhouden dat termijnen worden vastgelegd, dat voorwaarden worden opgelegd en dat in de noodzaak van zijn instemming wordt voorzien, zonder dat de R.S.Z. daarentegen diezelfde voorwaarden kan genieten ? »

Die zaak is ingeschreven onder nummer 2405 van de rol van het Hof.

## II. De feiten en de rechtspleging in de bodemgeschillen

In het kader van twee procedures betreffende het gerechtelijk akkoord heeft de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, hierna genoemd de R.S.Z., derdenverzet ingesteld tegen twee vonnissen, het ene gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Nijvel op 11 december 2000, het andere gewezen door de Rechtbank van Koophandel te Bergen op 17 december 2001, waarbij aan twee vennootschappen - de naamloze vennootschap Art System en de naamloze vennootschap Durobor - het voordeel van de definitieve opschorting werd verleend.

De eisende partij op derdenverzet klaagt aan dat in die vonnissen de herstelplannen worden bekrachtigd die door de vennootschappen die een gerechtelijk akkoord hebben aangevraagd, werden opgesteld overeenkomstig artikel 29 van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord, plannen volgens welke haar schuldvordering in dezelfde verhouding en volgens dezelfde modaliteiten wordt verminderd als de schuldvorderingen die niet zijn bedoeld in artikel 30 van de voormelde wet van 17 juli 1997. Dat artikel verbiedt in een herstelplan met akkoord, behoudens de individuele instemming van de schuldeisers, het bedrag te verminderen van de schuldvorderingen van de verkoper met eigendomsvoorbehoud, van de hypothecaire schuldeiser, van de pandhoudende schuldeiser, van de bijzonder bevoorrechte schuldeiser en van de belastingadministratie. Bovendien moeten bij die schuldvorderingen zowel de hoofdsom als de intresten in aanmerking worden genomen, terwijl de betaling of de aflossing ervan niet langer dan achttien maanden mag worden opgeschort.

De R.S.Z. voert aan dat hij wordt gediscrimineerd ten opzichte van de belastingadministratie, waarvan de schuldvordering niet mag worden verminderd, zowel betrekking heeft op de hoofdsom als op de intresten en binnen achttien maanden moet worden terugbetaald.

## III. De rechtspleging voor het Hof

### a) In de zaak nr. 2300

Bij beschikking van 11 december 2001 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 22 februari 2002 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 6 maart 2002.

Memories zijn ingediend door :

- de n.v. Art System, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 1320 Bevekom, Chemin Goffin 5a, bij op 8 april 2002 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 11 april 2002 ter post aangetekende brief.

### b) In de zaak nr. 2405

Bij beschikking van 2 april 2002 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 16 mei 2002 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 8 juni 2002.

Memories zijn ingediend door :

- de n.v. Fortis Bank, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 1000 Brussel, Warandeborg 3, bij op 29 mei 2002 ter post aangetekende brief;
- de n.v. Durobor, waarvan de maatschappelijke zetel is gevestigd te 7060 Zinnik, rue Mademoiselle Hanicq 39, bij op 28 juni 2002 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 28 juni 2002 ter post aangetekende brief.

*c) In de twee zaken*

Bij beschikking van 18 april 2002 heeft het Hof de zaken samengevoegd.

Bij beschikking van 18 juli 2002 heeft de voorzitter in functie de termijn voor het indienen van een memorie van antwoord verlengd tot 9 september 2002.

Van de memories in de respectieve zaken is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 19 juli 2002 ter post aangetekende brieven; bij dezelfde brieven is kennisgegeven van de beschikking van 18 juli 2002.

Memories van antwoord zijn ingediend door :

- de n.v. Durobor, in de zaak nr. 2405, bij op 9 september 2002 ter post aangetekende brief;
- de Ministerraad, bij op 9 september 2002 ter post aangetekende brief.

Bij beschikking van 30 mei 2002 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot 11 december 2002.

Bij beschikking van 9 oktober 2002 heeft het Hof de zaken in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 6 november 2002.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 11 oktober 2002 ter post aangetekende brieven.

Op de openbare terechtzitting van 6 november 2002 :

- zijn verschenen :
  - . Me X. Van Gils, advocaat bij de balie te Nijvel, voor de n.v. Art System, in de zaak nr. 2300;
  - . Mr. C. Houssa en Mr. P. Boucquey, advocaten bij de balie te Brussel, voor de n.v. Durobor, in de zaak nr. 2405;
  - . Mr. O. Vanhulst *loco* Mr. P. Hofströssler, en Mr. J. Windey, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;
- hebben de rechters-verslaggevers R. Henneuse en E. Derycke verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- zijn de zaken in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

#### IV. *In rechte*

- A -

##### *Standpunt van de partijen*

##### *Ten aanzien van de bevoegdheid van het Hof*

A.1. De Ministerraad voert aan dat het Hof de prejudiciële vraag niet kan onderzoeken om reden dat de instelling van openbaar nut die de R.S.Z. is, zich als dusdanig niet kan beroepen op de subjectieve rechten die bij de artikelen 10 en 11 van de Grondwet worden gewaarborgd. Volgens hem zijn de rechten van de R.S.Z. beperkt tot zijn opdracht, die erin bestaat de sociale bijdragen te innen en te herverdelen. Deze zijn geen personen die de bescherming van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet genieten. In zijn arrest nr. 7/91 van 18 april 1991 heeft het Hof geoordeeld dat de pensioenstelsels geen personen zijn die zich op de voormelde grondwetsartikelen kunnen beroepen; het dient dezelfde houding aan te nemen ten aanzien van de sociale bijdragen.

##### *Ten gronde*

A.2.1. Volgens de Ministerraad kan er geen discriminatie bestaan tussen de begunstigde van een belasting en die van een bijdrage, bij gebrek aan vergelijkingspunten tussen de belasting en de bijdrage.

A.2.2. In ondergeschikte orde voert de Ministerraad aan dat het onderscheid niet voor kritiek vatbaar is, want het vindt een grondslag in de Grondwet zelf, aangezien artikel 172 het recht om een vrijstelling of vermindering van belasting toe te kennen, enkel aan de wetgever voorbehoudt. Een dergelijke mogelijkheid bestaat voor de rechter niet. De belastingsschuld kan derhalve niet in een akkoord-herstelplan worden verminderd zonder die grondwetsbepaling, die geenszins betrekking heeft op de sociale bijdragen, te schenden.

A.3.1. De naamloze vennootschap Durobor betwist de argumentatie die aan artikel 172 van de Grondwet wordt ontleend. Volgens haar belet dat artikel niet dat de wet een kwijtschelding van fiscale schuld koppelt aan sommige beslissingen van de rechter. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld inzake de verklaring van verschoonbaarheid van de gefailleerde, zoals het Hof heeft geoordeeld in zijn arrest nr. 132/2000 van 13 december 2000.

Volgens de naamloze vennootschap Durobor is er een objectief verschil tussen de belasting en de sociale bijdrage dat zijn oorsprong vindt in de Grondwet, die de belasting aan een bijzondere regeling onderwerpt die niet geldt voor de bijdrage.

Het bij artikel 30 van de wet van 17 juli 1997 ingestelde verschil tussen de sociale bijdrage, enerzijds, - die het lot van de gewone schuldvorderingen en van de schuldvorderingen waaraan een algemeen voorrecht is gekoppeld, volgt, schuldvorderingen die in de rechtsleer soms als « beschermde » schuldvorderingen worden gekwalificeerd (I. Verougstraete, *Manuel de la faillite et du concordat*, 1998) of als « gewone » schuldvorderingen in de zin van de wet op het gerechtelijk akkoord (A. Zenner, *Dépistage, Faillites et Concordats*, 1998) - en de belasting, anderzijds, is redelijk en verantwoord, rekening houdend met de grondwettelijke regeling eigen aan de belasting.

A.3.2. De naamloze vennootschap Durobor baseert zich op het algemene karakter van de bewoordingen van de prejudiciële vraag om het aangeklaagde verschil in behandeling, dat evenwel op een omgekeerde manier wordt beschouwd, aan het Hof voor te leggen.

Door het gerechtelijk akkoord te hervormen, wilde de wetgever alle schuldeisers - met uitzondering van degenen die een bijzonder voorrecht genieten - op voet van gelijkheid stellen. Daaruit volgt dat het in het geding zijnde artikel 30 discriminerend is in zoverre het aan de belastingadministratie een ander lot voorbehoudt dan aan alle schuldeisers die geen bijzonder voorrecht genieten. Bijgevolg vraagt de partij Durobor aan het Hof voor recht te zeggen dat artikel 30 van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord de artikelen 10 en 11 van de

Grondwet schendt in zoverre aan de belastingadministratie, die slechts over een algemeen voorrecht beschikt op de goederen van de schuldenaar die een akkoord heeft gekregen, een regeling wordt toegekend die enkel dient te worden toegepast op de schuldeisers die een bijzonder voorrecht genieten.

A.4. Zich baserend op artikel 87 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, heeft de naamloze vennootschap Fortis Bank, schuldeiseres van de naamloze vennootschap Durobor, een memorie ingediend waarin zij zich het recht voorbehoudt om later in het debat tussen te komen.

- B -

*De in het geding zijnde bepaling en haar context, de exceptie van onbevoegdheid en de omvang van de prejudiciële vraag*

B.1. In de prejudiciële vraag wordt het Hof ondervraagd over artikel 30 van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord.

Dat artikel bepaalt :

« Voor zover het plan voorziet in de betaling van interest aan de niet-betaalde verkoper die een beding geniet dat de eigendomsoverdracht opschort tot de volledige betaling van de prijs, aan de hypothecaire, pandhoudende en bijzonder bevoorrechte schuldeisers en aan de belastingadministratie, en voor zover de betalingen of aflossingen niet langer dan achttien maanden worden opgeschort, kan de rechter het plan ook voor die verkoper of die schuldeisers en zonder hun individuele toestemming bindend verklaren, onverminderd het bepaalde in het derde lid.

Wanneer die verkoper of die schuldeisers bewijzen dat hun zekerheid een belangrijke waardevermindering ondergaat of kan ondergaan, kan de rechter hen ter compensatie bijkomende zekerheden toestaan, rekening houdend met het bedrag van de schuldvordering.

Indien de voorwaarden bepaald in het eerste lid niet zijn voldaan en het plan ten aanzien van die verkoper en die schuldeisers toch in een opschorting voorziet of, niettegenstaande de eerbiediging van de voorwaarden bepaald in het eerste lid, hun huidige of toekomstige positie wordt gewijzigd, dan moeten zij met het plan uitdrukkelijk instemmen. In voorkomend geval worden de verklaringen van instemming bij het plan gevoegd bij de neerlegging ervan ter griffie.

De vervanging van de leden van de raad van bestuur of van zaakvoerders, of elke wijziging of inkrimping van hun bevoegdheden kan slechts worden opgenomen in het plan na beraadslaging en goedkeuring door de algemene vergadering van de vennoten, hiertoe bijeengeroepen door de commissaris inzake opschorting. »

B.2.1. Volgens de Ministerraad zou het Hof niet van de vraag kennis moeten nemen omdat zij geen betrekking heeft op een verschil in behandeling tussen personen die grondwettelijk

beschermde subjectieve rechten genieten, maar op het lot dat, enerzijds, aan de belasting en, anderzijds, aan de sociale bijdrage is voorbehouden.

B.2.2. In zoverre het in het geding zijnde artikel 30 het mogelijk maakt de schuldvordering van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (R.S.Z.) in de akkoordprocedure te beperken, maakt het inbreuk op het recht van die schuldeiser om zijn schuldvordering volledig terugbetaald te krijgen, zulks in tegenstelling met andere schuldeisers. Het Hof is bevoegd om te onderzoeken of die vermindering van de schuldvordering al dan niet in overeenstemming is met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

B.2.3. De exceptie van onbevoegdheid wordt verworpen.

B.3.1. De naamloze vennootschap Durobor vraagt aan het Hof in zijn onderzoek ook de bevoordeelde situatie te betrekken die door het in het geding zijnde artikel 30 wordt verleend aan de belastingadministratie, die volgens haar niet anders moet worden behandeld dan de andere schuldeisers die geen bijzonder voorrecht genieten.

B.3.2. Uit de bewoordingen van de prejudiciële vraag blijkt dat enkel het voormelde artikel 30 ter toetsing aan het Hof wordt voorgelegd in zoverre dat artikel, met het oog op het opmaken en bekrachtigen van het herstelplan, de schuldvordering van de R.S.Z. uitsluit van het voordeel van de regeling die de schuldvordering van de belastingadministratie kent.

De partijen mogen de inhoud van de gestelde vraag niet wijzigen of doen wijzigen. De omstandigheid dat de gevraagde wijziging betrekking heeft op de grondwettigheidstoetsing van een element dat in de prejudiciële vraag als vergelijkingspunt in aanmerking wordt genomen, vormt geen voldoende reden om van dat beginsel af te wijken.

Het door de partij Durobor geformuleerde verzoek om het onderwerp van de prejudiciële vraag uit te breiden, wordt verworpen.

### *Ten gronde*

B.4. Uit de prejudiciële vraag, waarvan de tekst door de R.S.Z. was voorgesteld, blijkt dat de bepaling vervat in artikel 30 discriminerend zou zijn ten aanzien van de R.S.Z. om reden dat de « hoedanigheid en opdracht [van de belastingadministratie] van dezelfde aard zijn als die van de R.S.Z. ». Het lot van de schuldvorderingen zou derhalve niet verschillend mogen zijn, te meer daar het aan de schuldvordering van de belastingadministratie toegekende voorrecht van dezelfde rang is als dat van de R.S.Z. wat de bedrijfsvoorheffing betreft (artikel 423, tweede lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, afgekort W.I.B. 1992, en artikel 19, 4<sup>o</sup>ter, van de hypotheekwet van 16 december 1851) en van een lagere rang is wat de andere schuldvorderingen betreft (artikel 423, eerste lid, van het W.I.B. 1992 en artikel 19, 4<sup>o</sup>ter, van de hypotheekwet van 16 december 1851).

B.5.1. De R.S.Z. klaagt aan dat de in het geding zijnde bepaling, in de akkoordprocedure, aan zijn schuldvorderingen een verschillend lot voorbehoudt van dat van de belastingadministratie waarvan de « hoedanigheid en opdracht van dezelfde aard zijn als die van de R.S.Z. ».

B.5.2. Met het doel het herstel van de onder akkoord geplaatste onderneming te vergemakkelijken, heeft de wetgever de « beschermde » schuldvorderingen in de zin van de wetgeving op het gerechtelijk akkoord beperkt.

De Staat is de enige publiekrechtelijke rechtspersoon waarvan in die hoedanigheid de schuldvordering die regeling geniet.

Volgens de prejudiciële vraag zouden de hoedanigheid en de opdracht van de belastingadministratie van dezelfde aard zijn als die van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Het Hof merkt evenwel op dat door de oprichting van de R.S.Z. en de toekenning van de rechtspersoonlijkheid daaraan, de wetgever impliciet heeft aanvaard dat de schuldvorderingen inzake sociale zekerheid niet beschouwd dienden te worden als schuldvorderingen van de Staat.

B.5.3. Daaruit volgt dat het in het geding zijnde verschil in behandeling niet zonder verantwoording is.

B.6. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 30 van de wet van 17 juli 1997 betreffende het gerechtelijk akkoord schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet in zoverre het tot gevolg heeft dat de belastingadministratie verschillend wordt behandeld ten opzichte van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid wat hun schuldvorderingen betreft.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 11 december 2002.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior